

TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ GATUNKÓW I ICH SIEDLISK, BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY W OBSZARZE NATURA 2000 DOLINA BIAŁEJ PRZEMSZY PLH240038, WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW UTRZYMANIA LUB ODTWORZENIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY

| Lp. | Przedmiot ochrony | Parametr/wskaźnik stanu ochrony | Cel ochrony |
|-----|---|--|--|
| 1 | 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>). | Powierzchnia siedliska na stanowisku | Utrzymanie powierzchni siedliska łącznie na wszystkich stanowiskach na co najmniej 0,5 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów tj. na poziomie (FV) – powierzchnia nie podlega zmianom lub zwiększa się. |
| | | Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie 80-100% (FV). |
| | | Gatunki charakterystyczne | Utrzymanie oceny wskaźnika: – na stanowisku 3 ¹ na poziomie powyżej 6 gatunków charakterystycznych lub mniej, lecz pokrycie gatunków charakterystycznych na stanowisku powyżej 50% (FV), oraz – na stanowisku 2 ¹ na poziomie 4-6 gatunków charakterystycznych lub mniej, lecz pokrycie gatunków charakterystycznych na stanowisku powyżej 20-50% (U1). |
| | | Gatunki dominujące | Utrzymanie oceny wskaźnika na stanowisku 3 ¹ na poziomie (FV) tj. dominują gatunki charakterystyczne lub brak dominanta, lecz przeważają gatunki charakterystyczne. |
| | | Pokrycie i struktura gatunkowa mchów | Utrzymanie oceny wskaźnika: – na stanowisku 3 ¹ na poziomie (FV) tj. całkowite pokrycie mchów ponad 50% i mchy torfowce zajmują łącznie ponad 50% całkowitej powierzchni porośniętej przez wszystkie gatunki mchów, oraz – na stanowisku 2 ¹ na poziomie (U1) tj. całkowitego pokrycia przez mchy w przedziale 20-50% lub całkowite pokrycie mchów ponad 50%, ale mchy torfowce zajmują poniżej 50% powierzchni porośniętej przez wszystkie gatunki mchów. |
| | | Obce gatunki inwazyjne | Utrzymanie oceny wskaźnika: – na stanowisku 3 ¹ na poziomie (FV) tj. brak, oraz – na stanowisku 2 ¹ na poziomie (U1) tj. zajmują do 5% powierzchni. |
| | | Obecność krzewów | Poprawa oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach z U2 do poziomu braku lub |

| | | | |
|---|--|--|--|
| | | i podrostu drzew | pojedynczych krzewów i drzew (FV). |
| | | Stopień uwodnienia | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. poziom wody mierzony w piezometrze - powyżej, równo lub do 10 cm poniżej powierzchni torfowiska (w praktyce, w takcie chodzenia po torfowisku woda zawsze widoczna przynajmniej do wysokości podeszwy). |
| | | Pozyskanie torfu | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak pozyskania torfu. |
| | | Melioracje odwadniające | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko. |
| 2 | 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk | Powierzchnia siedliska | Utrzymanie powierzchni siedliska łącznie na wszystkich stanowiskach na co najmniej 17,72 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów tj. na poziomie (FV) – nie podlega zmianom lub zwiększa się. |
| | | Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie 80-100% tj. (FV). |
| | | Gatunki charakterystyczne | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. powyżej ośmiu gatunków charakterystycznych lub pokrycie gatunków charakterystycznych powyżej 50%. |
| | | Gatunki dominujące | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska lub brak dominanta lecz przeważają gatunki charakterystyczne. |
| | | Pokrycie i struktura gatunkowa mchów | Utrzymanie oceny wskaźnika: <ul style="list-style-type: none"> – na stanowiskach 1, 2, 3 i 4¹ na poziomie (FV) całkowite pokrycie mchów – ponad 50%, mchy brunatne zajmują łącznie ponad 70% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki mchów, oraz – na stanowiskach 5 i 6¹ na poziomie (U1) tj. całkowite pokrycie mchów w przedziale 20-50%, mchy brunatne zajmują powierzchnię od 20 do 70% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki mchów. |
| | | Obce gatunki inwazyjne | Utrzymanie oceny wskaźnika: <ul style="list-style-type: none"> – na stanowiskach 1, 2, 4, 5 i 6¹ na poziomie (FV) tj. brak, oraz – na stanowisku 3¹ na poziomie (U1) tj. zajmują do 5% powierzchni. |
| | | Gatunki ekspansywne | Utrzymanie oceny wskaźnika: |

| | | | |
|---------------------------|---|--|---|
| | | roślin zielnych | <ul style="list-style-type: none"> - na stanowisku 1¹ na poziomie (FV) tj. brak lub pojedyncze, - na stanowiskach 2 i 4¹ na poziomie (U1) tj. zajmują do 5% powierzchni. |
| | | Zakres pH | <p>Utrzymanie oceny wskaźnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na stanowisku 3¹ na poziomie (FV) tj. powyżej 7, oraz - na stanowiskach 1, 2, 4, 5 i 6¹ na poziomie (U1) tj. 6-7. |
| | | Ekspansja krzewów i podrostu drzew | <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na (FV) tj. brak lub pojedyncze dla stanowiska 6¹, oraz poprawa oceny wskaźnika do poziomu (FV) tj. brak lub pojedyncze dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stanowisk: 1, 2, 3 i 4¹ z oceny (U1), - stanowiska 5¹ z oceny (U2). |
| | | Stopień uwodnienia | <p>Utrzymanie oceny wskaźnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na stanowiskach 1, 3, 4, 5 i 6¹ na poziomie (FV) tj. poziom wody mierzony w piezometrze – do 2 cm powyżej, równo lub do 10 cm poniżej powierzchni torfowiska (w praktyce w trakcie chodzenia po torfowisku woda zawsze widoczna, przynajmniej do wysokości podeszwy). |
| | | Pozyskanie torfu | <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak pozyskania torfu.</p> |
| | | Melioracje odwadniające | <p>Utrzymanie oceny wskaźnika</p> <ul style="list-style-type: none"> - na stanowiskach 1, 3, 4, 5 i 6¹ na poziomie (FV) tj. brak sieci i kanałów oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko, bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana” na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa zastawek itp.), oraz - na stanowisku 2¹ na poziomie (U1) tj. sieć rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury w niewielkim stopniu oddziałuje na warunki wodne torfowiska z uwagi na brak konserwacji, częściowe uszkodzenie oraz naturalne zarastanie rowów, bądź też podejmowane działania ochronne, np. budowę zastawek, zasypywanie rowów itp. |
| 3 | 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe. olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-</i> | Powierzchnia siedliska na stanowisku | <p>Utrzymanie powierzchni siedliska łącznie na wszystkich stanowiskach na co najmniej 65,97 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów (FV), powierzchnia nie zmniejsza się i nie jest antropogenicznie pofragmentowana.</p> |
| Gatunki charakterystyczne | | <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. kombinacja florystyczna typowa dla łągu.</p> | |
| Gatunki dominujące | | <p>Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. we</p> | |

| | | |
|---|--|---|
| <i>fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion</i> <i>glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) | | wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są naturalne stosunki ilościowe (nie ma dominacji facjalnej). |
| | Gatunki obce geograficznie w drzewostanie | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. <1% i nie odnawiają się. |
| | Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (U1) tj. więcej niż 1 gatunek lub nawet 1 gatunek jeżeli liczny. |
| | Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie | Utrzymanie oceny wskaźnika: – na stanowisku 1 ¹ na poziomie (FV) tj. nie bardzo silnie ekspansywne, oraz – na stanowisku 2 ¹ na poziomie (U1) tj. silnie ekspansywne lecz nie ograniczające różnorodności runa. |
| | Martwe drewno (łącznie zasoby) | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (U1) tj. zasoby martwego drewna odpowiadają strukturze drzewostanu (są obecne całe martwe drzewa, a nie tylko gałęzie), a ilościowo są pomiędzy 3% a 10% zasobności drzewostanu. |
| | Naturalność koryta rzeczno- | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak regulacji lub ciek zupełnie zrenaturalizowany po dawnej regulacji. |
| | Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują) | Utrzymanie oceny wskaźnika: – na stanowisku 2 ¹ na poziomie (FV) tj. dynamika zalewów i przewodnienie podłoża normalne z punktu widzenia odpowiedniego ekosystemu/zbiorowiska roślinnego, oraz – na stanowisku 1 ¹ na poziomie (U1) tj. dynamika zalewów i przewodnienie podłoża obniżone w stosunku do normalnego. |
| | Wiek drzewostanu | Utrzymanie oceny wskaźnika: – na stanowisku 1 ¹ na poziomie (U1) tj. <20% udział drzew starczych niż 100 lat, ale > 50% udział drzew starszych niż 50 lat. |
| | Pionowa struktura roślinności | Utrzymanie oceny wskaźnika: – na stanowisku 1 ¹ na poziomie (U1) tj. antropogenicznie zmieniona lecz zróżnicowana. |
| | Naturalne odnowienie drzewostanu | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. tak obfite. |
| Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak. | |

| | | | |
|---|--|---|--|
| | | drewna | |
| | | Inne zniekształcenia | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak. |
| | | Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. stan wszystkich takich gatunków właściwy (FV). |
| 4 | 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i> | Powierzchnia siedliska | Utrzymanie powierzchni siedliska łącznie na wszystkich stanowiskach na stanowisku na co najmniej 0,24 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów (FV) tj. powierzchnia nie ulega zmianom. |
| | | Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. duża różnorodność fitocenotyczna zbiorowisk, obecne nymfeidy i elodeidy. Pleustofity drobne obecne lub nie (jeśli obecne to w jeziorach do 25%, a w starorzeczach do 50% pokrycia powierzchni). |
| | | Gatunki wskazujące na degradację siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się obecność moczarki kanadyjskiej <i>Elodea canadensis</i>). |
| | | Barwa wody | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. słabo zielona słabo przezroczysta, brązowo-przezroczysta. |
| | | Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne) | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. wartość niższa lub równa 600 $\mu\text{S cm}^{-1}$. |
| | | Przezroczystość wody | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. widzialność krążka Secchiego do dna lub powyżej 2,5 m. |
| | | Odczyn wody | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. pH 6,5-7,9. |
| 5 | 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>) | Cel ogólny | Utrzymanie powierzchni siedliska łącznie na wszystkich stanowiskach na stanowisku na co najmniej 2,18 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów. |
| | | Powierzchnia siedliska na stanowisku | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. pokrycie chronionymi gatunkami włosieniczników co najmniej na 3 w skali MMOR. |
| | | Gatunki charakterystyczne - włosieniczniki | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. pokrycie włosienicznikami (z wyjątkiem krążkolistnego) co najmniej na 2. |
| | | Gatunki | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. |

| | | | |
|---|--|---|---|
| | | charakterystyczne -inne | obecność co najmniej 2 gatunków charakterystycznych. |
| | | Materiał dna koryta | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (U1) tj. maksymalnie 20% mulistego materiału dna. |
| | | Ocena stanu ekologicznego | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (U1) tj. umiarkowany stan ekologiczny (III klasa). |
| | | Pokrycie transektu przez moczarkę kanadyjską <i>Eloдея canadensis</i> | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. pokrycie równe 0-2 (skala MMOR). |
| | | Przepływy | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (U1) tj. 40-10 % szybkich typów przepływu (kpiel, rwący, wartki). |
| | | Śpiętrzenie wód rzeki | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. nie. |
| | | Wskaźnik naturalności siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (U1) tj. wartość wskaźnika HQA między 30 a 50. |
| | | Wskaźnik przekształcenia siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. wartość wskaźnika HMS mniejsza lub równa 20. |
| | | Naturalne elementy morfologiczne | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. obecność przynajmniej 3 naturalnych elementów morfologicznych. |
| | | Gatunki inwazyjne | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. obecność 1-2 obcych gatunków inwazyjnych (z których żaden nie jest liczny <33%). |
| | | Ścieki | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. nie występują. |
| | | Zacienienie rzeki | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. maksymalnie 50% stopnia zacienienia koryta rzecznoego. |
| 6 | 1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> | Cel ogólny | Utrzymanie populacji gatunku tj. 4954 osobników łącznie na wszystkich stanowiskach, z uwzględnieniem specyfiki biologii gatunku, jego efemeryczności i naturalnych procesów. |
| | | Liczebność osobników | Utrzymanie oceny wskaźnika – na każdym ze stanowisk: 3, 4 i 6 ¹ na poziomie (FV) tj. > 100, oraz – na każdym ze stanowisk: 1, 2 i 5 ¹ co najmniej na poziomie (U2) tj. <30, przy czym: na stanowisku 1 ¹ - 13 osobników na stanowisku 2 ¹ – 23 osobników na stanowisku 5 ¹ – 17 osobników, z uwzględnieniem specyfiki biologii gatunku, |

| | | | |
|---|--|--|--|
| | | | jego efemeryczności i naturalnych procesów |
| | | Struktura populacji | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. obecność juwenilnych i rozmnażających się os. |
| | | Stan zdrowotny | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak uszkodzeń. |
| | | Powierzchnia potencjalnego siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. taka sama lub większa niż w porównaniu do poprzedniego okresu monitoringowego tj. ok. 20,2 ha. |
| | | Powierzchnia zajętego siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. taka sama lub większa niż w poprzednich obserwacjach tj. 17,05 ha. |
| | | Fragmentacja siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (U1) tj. średnia. |
| | | Stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą | Poprawa oceny wskaźnika na stanowisku 1 z U1 do poziomu (FV) tj. < 25%, oraz utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie (FV) tj. < 25% na pozostałych stanowiskach tj. 2, 3, 4, 5 i 6 ¹ . |
| | | Wysokie byliny/gatunki ekspansywne-konkurencyjne | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak lub pojedyncze os. |
| | | Wysokość runi | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. < 25 cm. |
| | | Głębokość wojłoku | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. < 5 cm. |
| | | Miejsca do kiełkowania | Utrzymanie ocen wskaźnika: <ul style="list-style-type: none"> – na stanowiskach 3, 4 i 6¹ na poziomie (FV) tj. >10%, – na stanowisku 1¹ na poziomie (U1) tj. 5-10%, – na stanowiskach 2 i 5¹ na poziomie (U2) tj. <10%, przy czym: na stanowisku 2¹ nie mniej niż 3%, oraz na stanowisku 5¹ nie mniej niż 1%. |
| | | Stopień uwodnienia | Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie (FV) tj. duże. |
| 7 | 6216 Haczykowiec błyszczący <i>Hamatocaulis</i> | Cel ogólny | Utrzymanie powierzchni darni łącznie na wszystkich stanowiskach na poziomie 30 m ² , z uwzględnieniem naturalnych procesów. |
| | | Powierzchnie darni | Utrzymanie oceny wskaźnika: <ul style="list-style-type: none"> – na stanowisku 1¹ na poziomie (FV) tj. > 10 m², oraz |

| | | | |
|---|---|--|---|
| | vernicosus (Mitt.) Hedenäs | | – na stanowiskach 2 i 3 ¹ na poziomie (U2) tj. < 1 m ² . |
| | | Typ rozmieszczenia | Na stanowisku 1 utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie (FV) tj. skupiskowy, duże skupiska. |
| | | Liczba darni | Utrzymanie oceny wskaźnika na stanowisku 1 ¹ na poziomie (FV) tj. >10, o powierzchni co najmniej 1 m ² . |
| | | Stan zdrowotny | Utrzymanie oceny wskaźnika: – na stanowiskach 1 i 2 ¹ na poziomie (FV) tj. brak zniszczonych osobników, oraz – na stanowisku 3 ¹ na poziomie (U1) tj. pojedyncze zniszczone osobniki. |
| | | Powierzchnia potencjalnego siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. duża – kilkunastokrotnie przewyższająca zajęte siedlisko, |
| | | Powierzchnia zajętego siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na stanowiskach 1 i 2 ¹ na poziomie (FV) tj. duża, >1 a. |
| | | Fragmentacja siedliska | Utrzymanie oceny wskaźnika na stanowisku 1 na poziomie (U1) tj. mała, oraz poprawa do poziomu (U1) na stanowiskach 2 i 3 ¹ . |
| | | Gatunki ekspansywne | Utrzymanie oceny wskaźnika na stanowisku 1 ¹ na poziomie (FV) tj. brak. |
| | | Gatunki obce, inwazyjne | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (FV) tj. brak. |
| | | Ocienienie przez drzewa i krzewy | Poprawa oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach z (U2) do poziomu (FV) tj. brak. |
| | | Wysokość runi | Utrzymanie oceny wskaźnika na stanowisku 1 ¹ na poziomie (U1) tj. 15-30 cm. |
| | | Zwarcie runi lub runa | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich stanowiskach na poziomie (U1) tj. duże, 40-70%. |
| | | Uwodnienie terenu (wilgotność podłoża) | Utrzymanie oceny wskaźnika na wszystkich 3 stanowiskach na poziomie (FV) tj. optymalne – duża. |
| 8 | 91D0 Bory i lasy bagienne | Weryfikacja przedmiotu w obszarze. | |
| | 3140 Twardowodne oligo-i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charetea</i>) | Weryfikacja przedmiotu w obszarze. | |

| | | |
|----|--|------------------------------------|
| 9 | 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>) | Weryfikacja przedmiotu w obszarze. |
| 10 | 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością związku <i>Rhynchosporion</i> | Weryfikacja przedmiotu w obszarze. |

1. Numeracja stanowisk została przyjęta za ekspertyzą pn. „*Weryfikacja zasadności uzupełnienia sieci obszarów Natura 2000 o obszar o roboczej nazwie „Obszar w pobliżu Sławkowa”*” (Kucharzyk J., Krajewski Ł., Centrum Ochrony Mokradeł, Warszawa – Dąbrowa Górnicza, 2021 r.), w oparciu o którą opracowano *TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ GATUNKÓW I ICH SIEDLISK, BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY W OBSZARZE NATURA 2000 DOLINA BIAŁEJ PRZEMSZY PLH240038, WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW UTRZYMANIA LUB ODTWORZENIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY*

UZASADNIENIE

Opracowanie tymczasowych celów ochrony dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Białej Przemszy PLH240038 wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia ich właściwego stanu ochrony. Cele te, powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad obszarem Natura 2000 Dolina Białej Przemszy PLH240038 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000. W obszarze Natura 2000 osiągnięcie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących w nim przedmiotami ochrony, jest celem strategicznym ochrony obszaru.

Obszar ten został utworzony dla ochrony siedliska przyrodniczego 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością *Scheuchzerio-Caricetea*) oraz gatunku rośliny 1903 – lipiennik *Loesela Liparis loeselii*. Został on zatwierdzony i uznany jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z 10 stycznia 2011 r. pod nazwą Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038.

Dla obszaru w ówczesnych granicach opracowano plan zadań ochronnych, ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2020 r. poz. 9019).

Decyzją Wykonawcza Komisji (UE) 2023/244 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia szesnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2023) 607) nastąpiła zmiana nazwy obszaru na „Dolina Białej Przemszy PLH240038”, granice obszaru zostały poszerzone a lista przedmiotów ochrony zwiększona o gatunek rośliny 6216 – Haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs, oraz następujące siedliska przyrodnicze:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- 3140 Twardowodne oligo-i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charetea*),
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
- 91D0 Bory i lasy bagienne,
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*,
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*).

Najnowsze dane pozyskane w ramach ekspertyzy pn. „Weryfikacja zasadności uzupełnienia sieci obszarów Natura 2000 o obszar o roboczej nazwie „Obszar w pobliżu Sławkowa”” (Kucharzyk J., Krajewski Ł., Centrum Ochrony Mokradeł, Warszawa – Dąbrowa Górnicza, 2021 r.) wskazują na brak występowania w granicach obszaru części z ww. siedlisk tj.:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- 3140 Twardowodne oligo-i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charetea*),
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,

– 91D0 Bory i lasy bagienne,
potwierdzają natomiast występowanie siedliska przyrodniczego 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe. olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

W związku z powyższym w maju 2023 r. przekazano do GDOŚ wnioski o weryfikację danych zawartych w SDF. Zmiany zostały rozpatrzone pozytywnie przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska pismem znak: DZP-WO.630.1.48.2023.IW z 26 maja 2023 r. Cele tymczasowe opracowano w oparciu o aktualny Standardowy Formularz Danych dla obszaru z uwzględnieniem zakresu zmian w SDF (wniosek o zmianę SDF przekazano do Generalnej Dyrektacji Ochrony Środowiska w maju 2023 r.), ekspertyzę pn. „Weryfikacja zasadności uzupełnienia sieci obszarów Natura 2000 o obszar o roboczej nazwie „Obszar w pobliżu Sławkowa” (Kucharzyk J., Krajewski Ł., Centrum Ochrony Mokradeł, Warszawa – Dąbrowa Górnicza, 2021 r.), oraz przewodniki metodyczne GIOŚ dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony w obszarze. Uwzględniono również dane z monitoringu związanego z zaprzestaniem odwadniania kopalni Olkusz – Pomorzany tj. „Sprawozdanie z monitoringu przyrodniczego i nadzoru nad działaniami ograniczającymi skutki ekologiczne w związku z zakończeniem odwadniania kopalni „Olkusz-Pomorzany” luty-marzec 2022”, Czyłok A., Tyc A., Sosnowiec 2022 r.), które m.in. wskazują na zanik siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) na stanowisku nr 1, stąd brak odniesień do tego stanowiska w niniejszym dokumencie.

Szczegółowy opis sposobu ustalania celów działań ochronnych zawiera § 3 pkt 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., poz. 186 z późn. zm.).

Zgodnie z § 3 pkt 5b ww. rozporządzenia, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w obszarze został oceniony jako niezadowolający lub zły, cele powinny uwzględniać potrzebę osiągnięcia właściwego stanu ochrony, konieczności likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń odpowiedzialnych za niewłaściwy stan ochrony przedmiotu ochrony lub zapobieżeniu im. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu.

Ze względu na brak możliwości poprawy oceny stanu ochrony z uwagi na długotrwały proces formowania/inicjowania zasobów martwego drewna i na długotrwały proces starzenia się lasów oraz w związku z tym, że ww. ekspertyza wskazuje, iż procesy łądowienia w obszarze mają charakter naturalny i są zaawansowane, a zapobieganie im (lub ich spowalnianie) byłoby bardzo kosztowne i nieadekwatne do wartości przyrodniczej tych obiektów (na terenie województwa śląskiego oraz całej Polski występuje wiele znacznie większych i znajdujących się we wcześniejszych fazach sukcesji w kierunku zbiorowisk łądowych zbiorników eutroficznych), dla poniżej wymienionych wskaźników, które ocenione zostały na U2, nie uwzględniono celów:

- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) w odniesieniu do wskaźnika „Gatunki ekspansywne roślin zielnych”, oraz na stanowisku 2 wskaźnika „Gatunki dominujące”;
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk w odniesieniu do wskaźników: „Stopień uwodnienia” na stanowisku 2, oraz „Gatunki ekspansywne roślin zielnych” na stanowiskach 3, 5 i 6;

- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) w odniesieniu do wskaźników: „Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm średnicy)”, „Wiek drzewostanu” na stanowisku 2, „Pionowa struktura roślinności” na stanowisku 2;
- 6216 Haczykowca błyszczącego *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs w odniesieniu do wskaźników: „Liczba (%) osobników generatywnych”, „Typ rozmieszczenia” na stanowiskach 2 i 3, „Wysokość runi” na stanowiskach 2 i 3, „Liczba darni” na stanowiskach 2 i 3, „Gatunki ekspansywne” na stanowiskach 2 i 3, oraz „Powierzchnia zajętego siedliska” na stanowisku 3.

Zrezygnowano również z wyznaczania celu dla siedliska 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* w odniesieniu do dwóch wskaźników opisujących fito- i zooplankton, ponieważ w obrębie niewielkich, silnie wypłyconych zbiorników wodnych porośniętych w znacznej części roślinnością ich analiza jest bezzasadna, zarówno w fito-, jak i w zooplanktonie dominować będą gatunki eutroficzne, związane ze strefa litoralu. Ich obecność – obniżająca ocenę tych wskaźników – nie będzie jednak informowała o występowaniu zaburzeń (lub ich braku), ponieważ w zbiornikach o takiej charakterystyce morfologicznej jest niemal obligatoryjna i nie wynika ze stanu ich zachowania.

Informację o sporządzeniu projektu przedmiotowego dokumentu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach podał do publicznej wiadomości w obwieszczeniu znak: WPN.6320.4.2023.AS4 z dnia 17 lipca 2023 r., które:

- wywieszono na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach w dniach 18.07.2023 r. – 23.08.2023 r.,
- wywieszono na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie w dniach 20.07.2023 r. – 16.08.2023 r.,
- wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Sosnowiec w dniach 19.07.2023 r. – 9.08.2023 r.,
- wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Jaworzno w dniach 19.07.2023 r. – 9.08.2023 r.,
- wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Dąbrowa Górnicza w dniach 19.07.2023 r. – 9.08.2023 r.,
- wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Sławkowa w dniach 20.07.2023 r. – 10.08.2023 r.,
- wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Trzebini w dniach 18.07.2023 r. – 10.08.2023 r.,
- wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Chrzanów w dniach 20.07.2023 r. – 11.08.2023 r.,
- wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Bukowno w dniach 19.07.2023 r. – 10.08.2023 r.,
- opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach w dniu 18.07.2023 r.,
- opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie w dniu 20.07.2023 r.,

W wyznaczonym terminie wpłynęły następujące uwagi i wnioski:

| Data | Podmiot zgłaszający | Uwaga lub wniosek | Sposób rozpatrzenia |
|---------------|---|--|--|
| 26.07.2023 r. | Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie | W konsultowanym dokumencie odczuwalny jest brak załącznika mapowego, na którym można by odnaleźć lokalizację poszczególnych płatów siedlisk. | NIE UWZGLĘDNIONO. W odpowiednich miejscach znajdują się odniesienia do ekspertyzy zawierającej mapy wskazujące lokalizację poszczególnych płatów. Dokładną lokalizację poszczególnych płatów siedlisk będących przedmiotami ochrony uznajemy za dane wrażliwe. Biorąc pod uwagę istotę celów tymczasowych tj. umożliwienie wzięcia pod uwagę najaktualniejszych danych i założeń podczas realizacji inwestycji takie zobrazowanie lokalizacji płatów uznano za optymalne. |
| 26.07.2023 r. | Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie | Np. dla gatunku 1903 lipiennik Loesela, w celach ochrony dotyczących „ <i>Powierzchni potencjalnej siedliska</i> ” oraz „ <i>Powierzchni zajętego siedliska</i> ” nie podano wartości powierzchni. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, dla wszystkich wskaźników formułowane cele działań ochronnych powinny zawierać odniesienia do parametrów, które mają ulec poprawie albo zostać utrzymane, wyrażone symbolami skali ich oceny oraz opisem, być mierzalne i do zweryfikowania, tj. czytelnie określać stan obecny oraz stan docelowy przedmiotu ochrony. | UWZGLĘDNIONO. |